Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Landbruks- Og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Vår dato: 26.10.2026
Vår referanse: 26/28827 - 4
Deres dato:
Deres referanse:

Høringssvar - Konsekvensutredning av Håmmålsfjellet-Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt

Landbruksdirektoratet viser til høringsbrev datert 1. september 2026. Nedenfor følger våre innspill til høringen.

Det registreres at saken har skapt betydelig engasjement og til dels sterke motsetninger lokalt. Landbruksdirektoratet mener det er viktig at konsekvensene av tiltaket vurderes helhetlig. Formålet med tiltaket er å bidra til oppfølging av statens ansvar etter Høyesteretts dom i Fosen-saken og legge til rette for fortsatt reindrift for berørte rettighetshavere på Fosen. Dette er et sentralt samfunnshensyn som må inngå i den samlede avveiningen av fordeler og ulemper ved tiltaket.

Landbruksdirektoratet mener det er viktig å behandle denne saken som et tidsavgrenset leieforhold uten å blande inn andre reindriftsrelaterte utfordringer i regionen.

Landbruksdirektoratet har i denne uttalelsen primært sett på de reindriftsfaglige forholdene i saken.

Beitetid og innflytting
Landbruksdirektoratet mener at tidspunktet for innflytting til området bør knyttes til faktiske driftsforhold framfor en absolutt kalenderdato. Et sentralt hensyn er at det foreligger tilstrekkelig snø og skuterføre slik at reindriften kan gjennomføre nødvendig tilsyn og kontroll med reinflokkene på en effektiv måte.

Gode snøforhold reduserer risikoen for at rein trekker ut av området, gir bedre muligheter for gjeting og bidrar til å redusere konflikter med andre interesser. Det bør vurderes løsninger som gir nødvendig fleksibilitet innenfor de rammene som fastsettes for bruken av området.

Ønskes det likevel en fastsatt dato bør den settes til 1 januar – 30 april.

Landbruksdirektoratet
Org.nr: NO 981 544 315 MVA
www.landbruksdirektoratet.no
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Postadresse
Postboks 56
7701 Steinkjer, Norway
Telefon: +47 78 60 60 00

Besøksadresse
Innspurten 11d, 0663 Oslo
Løkkeveien 111-0301, 9510 Alta
Skolegata 22, 7713 Steinkjer

Praktisk reindriftsutøvelse og samarbeid
Landbruksdirektoratet mener konsekvensutredningene i begrenset grad beskriver hvordan praktisk reindrift utøves. Hvordan reindriftas egne driftsmessige tiltak bidrar til å redusere risikoen for sammenblanding og sikre kontroll med reinflokkene burde vært mer beskrevet. Vurderingene er i stor grad basert på risiko knyttet til reinens bevegelser. Samtidig er betydningen av aktiv gjeting, tilsyn og mulige driftsrutiner i mindre grad synliggjort. Et slikt tiltak er elektronisk overvåking av deler av flokken som støtte til gjeting og bruk av beiteområdet.

Landbruksdirektoratet legger til grunn at forhold knyttet til gjerdehold og håndtering av rein på tvers av distriktsgrenser på sikt vil kunne reguleres gjennom bruksregler. Slike ordninger er en etablert del av reindriftas egen organisering og risikohåndtering.

Landbruksdirektoratet vil understreke at valg av slippområde, beitetilgang og driftsopplegg i stor grad påvirker reinens arealbruk. Etter Landbruksdirektoratets vurdering burde disse forholdene vært tillagt større vekt i vurderingene av risiko for spredning og sammenblanding av rein.

Konsekvensutredningene omtaler risikoen for sammenblanding, men beskriver i begrenset grad hvordan slike situasjoner håndteres i praktisk reindrift. Samarbeid mellom reinbeitedistrikter, samebyer og reinlag er en etablert del av reindriften. Gjennomføring av skillinger og tilbakeføring av rein skjer jevnlig mange steder i reinbeiteområdene. Etter Landbruksdirektoratets vurdering burde konsekvensvurderingene i større grad ha tatt høyde for eksisterende kunnskap, erfaring og samarbeidsordninger innen reindriften.

Dette bidrar til usikkerhet knyttet til om enkelte av de negative konsekvensene er vurdert strengere enn det de reindriftsfaglige erfaringene tilsier.

Beiteressurser
Tilgjengelig kunnskap om beiteressursene tilsier at Håmmålsfjellet-Sålekinna har svært høy beitekapasitet. NINA har kartlagt lavressursene og beregnet vinterbeitekapasiteten i området, og tidligere vurderinger har indikert at området kan ha kapasitet til om lag 11 000 rein. Sammenholdt med at utredningen legger til grunn bruk av inntil 2 100 rein, vurderer Landbruksdirektoratet at beiteressursene i området framstår som svært gode.

Etablering av infrastruktur og anlegg
Landbruksdirektoratet mener det bør legges vekt på å begrense omfanget av tekniske inngrep og anlegg i vinterbeiteområdet. Samarbeid om anlegg og fellesløsninger bør prioriteres, da dette kan redusere både arealbeslag, kostnader og inngrep i området. Selv om Fosen drives i to grupper, bør det vurderes om ett felles anlegg kan dekke behovet. Begge de foreslåtte alternativene vurderes som hensiktsmessige. For alternativet Øversjødalsvegen Nord bør det vurderes å inkludere det lille vannet sør for planlagt anlegg for å sikre tilgang til vann.

Når det gjelder gjerdeløsninger tiltak 7 og 8, mener Landbruksdirektoratet at tiltakene som er foreslått er mer omfattende enn det som på nåværende tidspunkt kan begrunnes. Tilsvarende effekt kan trolig oppnås gjennom mer målrettede og mindre arealkrevende løsninger. Behovet for sperre- og landbruksgjerder bør vurderes trinnvis etter at området har vært tatt i bruk over noe tid. Reindriften har lang erfaring med planlegging, bygging og drift av gjerder, herunder løsninger som ivaretar hensyn til hjortevilt og viltpassasjer. Landbruksdirektoratet har også god kompetanse om gjerdebygging og kan gi faglige råd rundt utforming og praktiske hensyn som må tas.

Landbruksdirektoratet mener videre at det bør skilles mellom infrastruktur som er nødvendig ved oppstart og mer permanente løsninger. Gjerdeanlegg, oppsamlingsanlegg og nødvendige driftsbygninger bør etableres fra starten av. For gjeterhytter bør endelig plassering vurderes nærmere når det foreligger erfaring med reinens faktiske arealbruk og trekkmønster i området. Det anses at dette kan løses også i en eventuell reguleringsplan der man gjennom reguleringsbestemmelser kan åpne opp for bygging av gjeterhytter innenfor større arealer avsatt til for eksempel reindrift. Det samme gjelder for ulike gjerdetyper og annen nødvendig infrastruktur.

Flokkenes naturlige bevegelsesmønster vil først bli kjent etter praktisk bruk over tid. Dette taler for varsomhet med å låse plassering og utforming av permanente anlegg på et tidlig stadium. Endelige løsninger bør baseres på erfaringer fra drift, lokale befaringer og vurderinger av blant annet snøforhold, terreng og vedlikeholdsbehov.

Transport av rein
Landbruksdirektoratet vurderer at den planlagte transporten av rein ikke utgjør en vesentlig utfordring. Selv om slik transport i mindre grad benyttes i den sørlige delen av reindriftsnorge, er transport med bil og båt en etablert del av reindriftsutøvelsen i mange reinbeitedistrikter fra Nordland og nordover. De transportavstandene som legges til grunn i utredningen er sammenlignbare med det som praktiseres i flere distrikter, blant annet i enkelte øydistrikter i Vest-Finnmark.

Merkelikhet
Det påpekes i utredningen at eventuell merkelikhet mellom reinmerkene i Fovsen-Njaarke sijte og nabodistriktene til tilleggsområdet bør vurderes. Landbruksdirektoratet har fått gjennomført en sammenligning av reinmerkene i Fovsen Njaarke sijte, Svahke sijte, Saanti sijte og Gåebrie sijte. Det er ikke avdekket merkelikhet mellom distriktene av merkekyndig. Reinmerkene kan skilles fra hverandre gjennom forskjeller i bisnitt og bisnitt i hovedsnitt.

Villrein
Risikoen for sammenblanding mellom tamrein og villrein tilsier at det er behov for tiltak. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er et effektivt gjeterregime med aktiv oppfølging av flokken og jevnlig kantgjeting det viktigste virkemiddelet for å motvirke slik sammenblanding. Samtidig er det usikkert hvilke øvrige tiltak som vil være mest effektive, og hvilket omfang de bør ha. Behovet for gjerder og andre fysiske tiltak bør derfor vurderes i lys av erfaringene som høstes gjennom bruk av området.

Oppsummering
Landbruksdirektoratet legger til grunn at Håmmålsfjellet-Sålekinna har gode forutsetninger som vinterbeite for det reintallet som legges til grunn i utredningene. Området har gode beiteressurser, noe som vil kunne bidra til ro hos reinen og redusere behovet for omfattende tiltak. Med jevnlig kantgjeting og gode driftsrutiner vurderer Landbruksdirektoratet at risikoen for sammenblanding og andre negative konsekvenser kan reduseres vesentlig.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Håvard Alexander Hagen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Landbruks- Og Matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	Oslo